

Eerste Kamer der Staten-Generaal

Binnenhof 22
postbus 20017
2500 EA Den Haag

telefoon 070-312 92 45
fax 070-312 92 33

e-mail griffier@eerstekamer.nl
internet www.eerstekamer.nl

Minister voor Ontwikkelingssamenwerking
de heer Drs. A.G. Koenders
Ministerie van Buitenlandse Zaken
Postbus 20061
2500 EB Den Haag

datum 22 mei 2009
kenmerk 144082u

Geachte heer Koenders,

De vaste commissie voor Buitenlandse Zaken, Defensie en Ontwikkelingssamenwerking (BDO) heeft in haar vergadering van 19 mei jl. besloten enkele vragen met betrekking tot ontwikkelingssamenwerking te stellen. Met dit schrijven doet de commissie u deze vragen toekomen. De commissie ziet uw antwoorden met veel belangstelling tegemoet.

- 1) In het kader van Kabinetsdoelstelling 6 (Duurzame Economische Ontwikkeling en Armoedebestrijding) en de sterke focus op Millenium Development Goal (MDG) 1, doelstelling 2 en MDG 8, doelstelling 12, hebben drie handelsinstrumenten van de Europese Unie specifiek invloed op landbouw en voeding in ontwikkelingslanden: het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid, het Everything but Arms initiatief (voor de minst ontwikkelde landen) en de Economic Partnership Agreements. Verder spelen nog de (voorlopig mislukte) WTO Ontwikkelingsronde en voor ontwikkelingslanden buiten de ACS-landen verschillende andere (onderhandelingen over) associatieakkoorden met de EU. Kan de regering aangeven wat de resultante is van de invloeden vanuit deze programma's, met name voor de armste ontwikkelingslanden? Met andere woorden: werken ze allemaal in dezelfde richting of werken ze elkaar juist tegen? Als e.e.a. niet makkelijk te verhelderen is, kan de regering toezeggen dat hier kort en bondig onderzoek naar gedaan wordt?
- 2) Kan de regering aangeven hoe het speerpunt "Groei en Verdeling" van de Nederlandse OS-agenda zich verhoudt tot het belastingdomein? Is voor (her)verdeling niet met name het belastinginstrument geschikt? In hoeverre wordt belastingautonomie beperkt door het WTO-kader en/of het beleid van IMF en Wereldbank? In hoeverre ziet de regering mogelijke spanningen tussen de verdelingsdoelstelling enerzijds en OS via het multilaterale kanaal, het handelsbeleid en beleid van het departement van Financiën, gericht op een aantrekkelijk fiscaal vestigingsbeleid, anderzijds?
- 3) Er is een relatie tussen de hoeveelheid OS-middelen die een OS-land tot zijn beschikking heeft en de noodzaak om tot een adequaat (en rechtvaardig) belastinginstrument

datum 22 mei 2009

kenmerk 144082u

blad 2

te komen. Omgekeerd is een land met een goed werkend belastingsysteem minder snel (geheel) afhankelijk van hulpstroom. In hoeverre houdt de regering bij haar OS-beleid rekening met het risico op "hulpverslaving"?

- 4) Hoe ziet de regering "Groei" in het licht van een voedsel-, water-, energie- en klimaatcrisis? Hoe verhouden in dit verband MDG 1 en 7 zich tot elkaar? Heeft de regering een wereldwijde schaarsteanalyse gemaakt in relatie tot haar OS-beleidsagenda? Kan de regering wat preciezer zijn in het definiëren hoeveel groei van wat precies m.b.v. de OS-beleidsagenda wordt beoogd, voor wie er welke groei wordt beoogd en of er wellicht ook wordt nagedacht over een mogelijke noodzaak tot internationale herverdeling?
- 5) "Groei en verdeling" worden in de begroting in één adem genoemd. Indien met groei met name "economische groei" wordt bedoeld, kan de regering dan aangeven wat daaronder moet worden verstaan en hoe "economische groei" door haar in dit verband wordt bepaald en/of gemeten? Hoe verhouden groei en verdeling zich tot elkaar? Is groei boven-, neven-, of ondergeschikt aan verdeling als doelstelling?
- 6) Waar moet op het moment van een internationale economische en kredietcrisis de eventueel nagestreefde economische groei voor veel van de armste landen vandaan komen? Staat dat in geval van grondstofwinning niet op gespannen voet met duurzaamheid? En hoe beoordeelt de regering in dit verband de Resource Curse, zoals besproken door Paul Collier¹?
- 7) Heeft de regering naar aanleiding van de recente financiële crisis een analyse gepleegd hoe e.e.a. doorwerkt in het OS-beleid? Er wordt internationaal hard nagedacht over een nieuwe financiële architectuur voor de wereld. Hoe verhoudt zich binnen de regering het denken over deze architectuur tot haar OS-doelstellingen?
- 8) Verdient het in het kader van MDG 1, doelstelling 2, nog aanbeveling dat in Rome drie VN-organisaties zich met landbouw en voedsel bezighouden? Wil de regering het idee steunen dat de drie organisaties in één werkverband zouden moeten opgaan, waarbij IFAD zorgt voor het "safety net", WFP voor de 'rapid response force' en FAO voor de statistische back-up en de langere termijn visie? Past dit in het "één VN-concept"? Kan vanuit de CGIAR het International Food Policy Research Institute hierbij een meer structurele rol gaan spelen?
- 9) Wat is het eindbeeld van de regering ten aanzien van de sterke inzet op basisonderwijs (MDG 2, doelstelling 3)? Veel meer kinderen dan voorheen gaan inderdaad naar de lagere school, maar daarna lijkt het te stokken. Het resultaat is een grote hoeveelheid wereldwijze jongeren, die wc's dweilen op luchthavens, hotelkamers schoonmaken of telefoonkaarten verkopen op straat. Wat is het perspectief voor deze groep?

¹ Professor of Economics, Oxford University Economics Department and Director of the Centre for the Study of African Economies

datum 22 mei 2009

kenmerk 144082u

blad 3

- 10) In West Afrika heeft Nederland meerdere ambassades die verschillende programma's uitvoeren. Veel landen in kwestie (Benin, Burkina Faso, Ghana, Mali) hebben zelf een te kleine markt. Op basis van de voorziene urbane groei zou het sterk de voorkeur verdienen in te zetten op regionale ontwikkeling. Is de regering bereid in dezen initiatieven te nemen en ook de EU erop te wijzen dat het EOF zich veel sterker dan thans het geval is op dit schaalniveau zou moeten richten?
- 11) De economische crisis heeft, mede in samenhang met de klimaat- en voedselcrisis, onvoorziene effecten in ontwikkelingslanden. Tot welke aanpassingen van het ingezette OS-beleid heeft dit al geleid en zal dit verder leiden?
- 12) Kan de regering aangeven hoe voor wat betreft het beleid van OS gepoogd wordt de verschillende crises van dit moment zo integraal mogelijk op te pakken? Het kabinet heeft in een reactie op de motie-Schuurman (31700 B) een brief geschreven (31700 G) waarin gepoogd wordt die samenhang aan te duiden. Hoe uit zich dit beleidsvoornemen op de beleidsagenda van OS?
- 13) Afrika speelt een bijzondere rol in het huidige OS-beleid en met name de situatie van de landbouw. Een groene revolutie is nodig, mede met het oog op de eigen voedselvoorziening. Het succes van de landbouw is mede afhankelijk van 'good governance', markttoegang en prijsvorming. Op welke manier streeft Nederland naar meer rechtvaardige verhoudingen op dit punt, zodat een groene revolutie ook kans van slagen heeft?
- 14) Kan de regering aangeven wat zij doet aan het beter betrekken van het bedrijfsleven bij ontwikkelingsprojecten, er vanuit gaand dat dit soort projecten zorgt voor economische bedrijvigheid, een groeiende middenklasse en uiteindelijke 'better governance' in de betreffende landen.
- 15) Wat zijn de plannen van de regering om de negatieve beeldvorming rond ontwikkelingssamenwerking tegen te gaan die ontstaat door publicaties als 'De Crisiskaravaan' van auteur Linda Polman?

Hoogachtend,

Mr. G.J. de Graaf

Voorzitter van de vaste commissie voor Buitenlandse Zaken, Defensie en Ontwikkelingssamenwerking.